KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 19 december 1986 door de Staatssecretaris voor Pensioenen, verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "waarbij in de pensioenregeling der zelfstandigen het recht op een vervroegd pensioen wordt uitgebreid tot de gerechtigden op het statuut van verplicht ingelijfde bij het Duitse leger", heeft op 24 december 1986 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, huitième chambre, saisi par le Secrétaire d'Etat aux Pensions, le 19 décembre 1986, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "étendant le droit à une pension anticipée dans le régime de pensions des travailleurs indépendants et aux bénéficiaires du statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande", a donné le 24 décembre 1986 l'avis suivant :

Luidens artikel 3, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, kan het rustpensioen, naar keuze en op verzoek van de belanghebbende, ingaan binnen de periode van vijf jaar die de normale pensioenleeftijd voorafgaat. Wanneer op grond van die bepaling vervroegd rustpensioen wordt toegekend, wordt het bedrag van het pensioen evenwel verminderd met 5 t.h. per jaar vervroeging.

Het ontwerp-besluit strekt ertoe de zelfstandigen die overeenkomstig de wet van 21 november 1974 erkend zijn als verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en die vervroegd pensioen nemen, vrij te stellen van de vermindering welke overeenkomstig de hiervoren aangehaalde bepaling op het bedrag van hun pensioen zou moeten worden toegepast.

Als rechtsgrond hiervoor wordt, in de aanhef van het ontwerp-besluit, artikel 3, § 2, van het eerdervermelde koninklijk besluit nr. 72 aangewezen, luidens welke bepaling "de Koning ..., bij in Ministerraad overlegd besluit, de bijzondere voorwaarden (kan) bepalen waarin iedere categorie begunstigden van een statuut van nationale erkentelijkheid, een vervroegd rustpensioen kunnen bekomen, zomede op welke wijze dit pensioen wordt berekend en op welke manier de financiële last zal gedragen worden voor de toepassing van de regelen die Hij vaststelt".

Opdat de aangehaalde bepaling van het koninklijk besluit nr. 72 als rechtsgrond zou kunnen fungeren voor het ontwerp-besluit, is derhalve vereist dat de erkenning, als bedoeld in de wet van 21 november 1974 houdende statuut van

.../...

de verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en zijn rechthebbenden, kan geacht worden gelijk te staan met het verlenen aan de betrokkenen van "een statuut van nationale erkentelijkheid".

Volgens de door de gemachtigde ambtenaar verstrekte inlichtingen zou voor de toepassing van de pensioenwetgeving steeds een ruime interpretatie zijn gegeven aan de uitdrukking "statuut van nationale erkentelijkheid" en zou meer bepaald ook de in de wet van 21 november 1974 bedoelde erkenning als dusdanig kunnen worden aangemerkt.

Tegen die opvatting dient evenwel het volgende te worden aangevoerd :

1° Het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit nr. 72 (B.S. 14 november 1967, blz. 11.842) doet ter zake geen elementen kennen die erop wijzen dat aan de termen "statuut van nationale erkentelijkheid" een ruimere uitlegging zou kunnen of moeten worden gegeven dan die welke de gebruikelijke betekenis van die woorden toelaat.

2° Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 21 november 1974 kan worden opgemaakt dat met de erkenning als verplicht ingelijfde bij het Duitse leger alleen werd bedoeld

.../...

"een ondubbelzinnig onderscheid te maken tussen degenen die de uniform van de Wehrmacht tegen hun wil hebben gedragen en die welke het opzettelijk en vrijwillig hebben gedaan" (1) en dat die erkenning geenszins neerkomt op het verlenen van een statuut van nationale erkentelijkheid.

Ter zake kan verwezen worden naar de kritiek welke Senator VANDEZANDE uitbracht op het ontwerp van de Regering omdat, enerzijds, wordt gesteld "dat aan de basis (ervan) een patriottische bedrijvigheid ligt", terwijl men, anderzijds, "aan deze personen van de ingelijfde gebieden geen statuut van nationale erkentelijkheid wil verlenen" (Parl. Hand., Senaat, Verg. van 18 juli 1974, blz. 1054 - zie ook ibidem, blz. 1062).

Ook het antwoord dat de Minister van Binnenlandse Zaken gaf aan een lid "dat opgemerkt had dat het hier niet om een statuut van nationale erkentelijkheid gaat", kan in dit verband worden aangehaald :

> "Hij (de Minister) wijst op een schakering in het ontwerp betreffende de "weerstanders tegen het nazisme in de ingelijfde gebieden" : het laatstgenoemde ontwerp beoogt een moedig gedrag als verzetsman te erkennen en te belonen; het onderhavige ontwerp constateert alleen het feit van het geweld dat Belgische burgers onder dwang verplicht heeft te strijden voor een zaak waarmee zij het niet eens waren" (Parl. St., Senaat, B.Z. 1974, nr. 231/2, blz. 2).

.../...

---

(1) Verslag van de bevoegde Senaatscommissie, Parl. St., Senaat, B.Z. 1974, nr. 231/2, blz. 1 - in dezelfde zin : Memorie van toelichting, Parl. St., Senaat, B.Z. 1974, nr. 231/1, blz. 1; en Parl. Hand., Senaat, Verg. van 18 juli 1974, blz. 1054 (tussenkomst van de heer GUILLAUME).

De conclusie uit wat voorafgaat dient dan ook te zijn dat, in de huidige stand van de wetgeving, het statuut van verplicht ingelijfde bij het Duitse leger niet kan worden geacht een statuut van nationale erkentelijkheid te zijn en dat derhalve in artikel 3, § 2, van het koninklijk besluit nr. 72 niet een voldoende rechtsgrond kan worden gevonden voor de ontworpen regeling, welke aan de bedoelde verplicht ingelijfden een voordeel beoogt toe te kennen dat voorbehouden is aan de onderscheiden categorieën van "begunstigden van een statuut van nationale erkentelijkheid".

Aux termes de l'article 3, § ler, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 72 du 10 novembre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants, la pension de retraite peut prendre cours, au choix et à la demande de l'intéressé, dans la période de cinq années qui précède l'âge normal de la pension. Lorsqu'une pension de retraite anticipée est accordée sur la base de cette disposition, son montant est toutefois réduit de 5 p.c. par année d'anticipation.

L'arrêté en projet a pour but de soustraire à l'application de la réduction qui devrait affecter le montant de leur pension en vertu de la disposition reproduite ci-avant, les travailleurs indépendants qui ont été reconnus, conformément à la loi du 21 novembre 1974, comme incorporés de force dans l'armée allemande et qui prennent leur pension anticipativement.

Le préambule de l'arrêté en projet invoque comme fondement légal à cet effet l'article 3, § 2, de l'arrêté royal n° 72 précité, aux termes duquel "le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, déterminer pour chaque catégorie de bénéficiaires d'un statut de reconnaissance nationale, les conditions spéciales dans lesquelles ceux-ci sont admis à obtenir la pension de retraite anticipée, le mode de calcul de la pension et la façon dont est supportée la charge financière résultant de l'application des règles qu'Il fixe".

Pour que cette disposition de l'arrêté royal n° 72 puisse servir de fondement légal à l'arrêté en projet, il faudrait dès lors que la reconnaissance visée par la loi du 21 novembre 1974 portant statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande et des ayants droit, puisse être considérée comme équivalente à l'octroi, aux intéressés, d'"un statut de reconnaissance nationale".

Selon les renseignements fournis par le fonctionnaire délégué, l'expression "statut de reconnaissance nationale" aurait toujours reçu une interprétation large pour l'application de la législation sur les pensions et, plus particulièrement, la reconnaissance visée par la loi du 21 novembre 1974 pourrait être considérée comme couverte par cette expression.

Cette conception appelle toutefois les observations suivantes :

1° Le rapport au Roi qui précède l'arrêté royal n° 72 (Moniteur belge du 14 novembre 1967, p. 11.842) ne contient en la matière aucun élément qui indiquerait que les termes "statut de reconnaissance nationale" pourraient ou devraient recevoir une interprétation plus large que celle qu'autorise leur acception usuelle.

2° Les travaux préparatoires de la loi du 21 novembre 1974 permettent de constater que la reconnaissance comme incorporé de force dans l'armée allemande avait pour seul but "d'assurer une distinction sans équivoque entre ceux qui ont porté l'uniforme de la Wehrmacht malgré eux et ceux qui l'ont fait délibérément et volontairement" (1) et que cette reconnaissance n'équivaut nullement à l'octroi d'un statut de reconnaissance nationale.

.../...

---

(1) Rapport de la Commission compétente du Sénat, Doc. parl., Sénat, S.E. 1974, n° 231/2, p. 1 - dans le même sens : Exposé des motifs, Doc. parl., Sénat, S.E. 1974, n° 231/1, p. 1, et Ann. parl., Sénat, Séance du 18 juillet 1974, p. 1054 (intervention de M. GUILLAUME).

A cet égard, on peut se référer aux critiques formulées au sujet du projet du Gouvernement par le Sénateur VANDEZANDE, qui relevait que, d'une part, "une activité patriotique (était) à la base (de ce projet)", alors que, d'autre part, "on ne (voulait) pas accorder un statut de reconnaissance nationale à ces habitants des territoires annexés" (Ann. parl., Sénat, Séance du 18 juillet 1974, p. 1054 - voir aussi ibidem, p. 1062).

Dans le même ordre d'idées, on peut citer la réponse que le Ministre de l'Intérieur a donnée à un membre "qui (avait constaté) qu'il ne (s'agissait) pas d'un statut de reconnaissance nationale" :

> "Il (le Ministre) fait la nuance comparative avec le projet des "résistants au nazisme dans les régions annexées" : ce dernier vise à consacrer et à récompenser une attitude courageuse de résistance; celui qui nous occupe se borne à constater le fait de la violence, qui a obligé, par la contrainte, des citoyens belges à combattre pour une cause qui n'était pas la leur" (Doc. parl., Sénat, S.E. 1974, n° 231/2, p. 2).

Il y a lieu de conclure de ce qui précède que, dans l'état actuel de la législation, le statut d'incorporé de force dans l'armée allemande ne peut être considéré comme un statut de reconnaissance nationale et que, dès lors, l'article 3, § 2, de l'arrêté royal n° 72 ne peut procurer un fondement légal suffisant à la réglementation en projet, qui vise à accorder aux incorporés de force en question un avantage réservé aux différentes catégories de "bénéficiaires d'un statut de reconnaissance nationale".

De kamer was samengesteld uit

de Heren : P. VERMEULEN, voorzitter,
Messieurs : président,

J. NIMMEGEERS, staatsraden,
W. DEROOVER, conseillers d'Etat,

Mevrouw : F. LIEVENS, griffier,
Madame : greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. W. DEROOVER.

Het verslag werd uitgebracht door de H. M. VAN DAMME, adjunct-auditeur.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. DEROOVER.

Le rapport a été présenté par M. M. VAN DAMME, auditeur adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

F. LIEVENS. P. VERMEULEN.